

Ein cyf/Our ref: DB/0064/23

Delyth Jewell AS
Cadeirydd
Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol
Senedd Cymru
SeneddDiwylliant@senedd.cymru

3 Mawrth 2023

Annwyl Delyth,

Diolch ichi am eich llythyr dyddiedig 3 Chwefror yn dilyn fy sesiwn dystiolaeth ynghylch Undeb Rygbi Cymru (URC). Yn eich llythyr, rydych yn gofyn sawl cwestiwn dilynol.

A allech chi egluro sut y mae Llywodraeth Cymru yn rhyngweithio â Chwaraeon Cymru i godi pryderon a mynd i'r afael â materion sy'n peri pryder mewn corff llywodraethu cenedlaethol sy'n destun honiadau gwenwynig o'r fath?

Fel yn achos Cyrff eraill a noddir gan Lywodraeth Cymru yn fy mhortffolio, caiff y berthynas waith rhwng Llywodraeth Cymru a Chwaraeon Cymru ei rheoli yn unol â'r egwyddorion a nodir yn y Ddogfen Fframwaith. Mae hyn yn cynnwys cyfarfodydd ddwywaith y flwyddyn gyda Chadeirydd a Phrif Weithredwr Chwaraeon Cymru, a chyfarfodydd Monitro Chwarterol ffurfiol rhwng fy swyddogion a Thîm Gweithredol Chwaraeon Cymru. Cynhelir trafodaethau anffurfiol mwy rheolaidd yn wythnosol.

Anaml y mae'r materion o'r natur a godwyd yn rhaglen BBC Wales Investigates, os byth, yn cael eu codi'n uniongyrchol â mi neu fy swyddogion, gan eu bod fel arfer yn cael eu datrys rhwng y Corff Llywodraethu Cenedlaethol, a'r achwynwyr eu hunain. I fod yn glir, ni chododd Chwaraeon Cymru unrhyw bryderon yn ymwneud ag URC na'r materion a godwyd yn uniongyrchol yn ymchwiliad y BBC gyda naill ai fi neu fy swyddogion.

Os bydd angen uwchgyfeirio mater, yna byddaf i, neu fy swyddogion yn ei godi'n uniongyrchol gyda Chwaraeon Cymru a'r Corff Llywodraethu Cenedlaethol eu hunain, lle bo hynny'n briodol, gan ddibynnu ar natur y materion a godwyd. Dyma'r camau gweithredu rwyf wedi eu cymryd ers rhaglen BBC Wales Investigates ar 23 Ionawr wrth gynnull grŵp a gweithio ochr yn ochr ag URC a Chwaraeon Cymru er mwyn dechrau'r ymchwiliad allanol sydd nawr yn cael ei gadeirio gan y Fonesig Anne Rafferty.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Dawn.Bowden@llyw.cymru
Correspondence.Dawn.Bowden@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

O'r materion a amlygwyd yn rhaglen ddogfen y BBC, roeddwn yn ymwybodol o honiadau'n ymwneud â Ms Wathan (er nad wrth ei enw a heb unrhyw fanylion) a oedd yn destun tribiwnlys cyflogaeth parhaus. Roeddwn hefyd yn ymwybodol o'r sylwadau a wnaed gan aelod o Fwrdd URC sy'n gadael, Amanda Blanc, a adroddwyd yn y wasg ac yn gyhoeddus. Nid oeddwn yn ymwybodol o'r honiadau eraill a amlygwyd yn y rhaglen ddogfen ac ni wnaed unrhyw honiadau neu gwynion ffurfiol eraill i Lywodraeth Cymru, heblaw am honiadau amhenodol a dienw a godwyd gan Tonia Antoniazzi AS gyda mi yn uniongyrchol a'i sylwadau a wnaed yn Senedd y DU.

A allwch chi amlinellu unrhyw bŵer a allai fod gennych i gyfyngu cyllid, gan gynnwys unrhyw nawdd gan Lywodraeth Cymru, i gorff llywodraethu cenedlaethol lle mae gennych bryderon difrifol am weithgarwch yr honnir iddo ddigwydd, yn enwedig pan fo'r pryderon hynny hefyd wedi'u codi gyda chi mewn gohebiaeth ffurfiol?

Mae disgwyl y bydd sefydliadau sy'n cael cyllid gan Lywodraeth Cymru drwy Chwaraeon Cymru yn bodloni egwyddorion ei Fframwaith Gallu. Mae'r Fframwaith yn seiliedig ar feysydd llywodraethu allweddol ac mae'n hoelio sylw ar bwysigrwydd ymddygiadau, moeseg ac uniondeb o fewn sefydliad. Mae'n bosibl y bydd Chwaraeon Cymru yn tynnu cyllid yn ôl wrth sefydliadau nad ydynt yn cydymffurfio â'r Fframwaith, neu'n cwtogi'r cyllid hwnnw. Mae dolen i'r Fframwaith Gallu [yma](#).

Yn dilyn asesiad yn erbyn Fframwaith Gallu Chwaraeon Cymru a oedd wedi amlygu meysydd i'w gwella yn URC y llynedd, roeddwn yn ymwybodol bod URC wedi cael ei ysgogi i gynnal adolygiad o'i ddull llywodraethu haf diwethaf er mwyn mynd i'r afael â materion pwysig, megis cyfansoddiad ei Fwrdd. Nid wyf wedi cael golwg ar yr asesiad hwn na'r adolygiad llywodraethu ond nid oeddent yn nodi gradd y materion a drafodwyd gan BBC Investigates. Rydw i'n ymwybodol bod archwiliad diweddar gan Deloitte i ddulliau cydymffurfio partneriaid Chwaraeon Cymru, gan gynnwys ei Fframwaith Gallu, wedi cael sgôr 'sicrwydd sylweddol', ond byddaf yn trafod gyda Chwaraeon Cymru sut y gellid edrych ar ychwanegiadau neu welliannau pellach i sicrhau bod y broses a'r oruchwyliaeth mor gadarn â phosibl.

A allech roi dadansoddiad inni, mewn trefn gronolegol, o ran pryd y codwyd materion gyda chi, ac unrhyw gamau a gymerwyd a phryd, gan gynnwys pob cyfarfod gydag URC? Byddem yn ddiolchgar pe gallai hyn gynnwys gwybodaeth yn ymwneud â'r cyfarfod pan ganiatawyd i'ch swyddog ddarllen copi o'r Adolygiad Rygbi Menywod am ugain munud, a pha gamau a ddeilliodd o hyn.

Mae'n bwysig ailadrodd unwaith eto mai drwy raglen BBC Wales Investigates ar 23 Ionawr oedd y tro cyntaf imi, neu fy swyddogion, fod yn ymwybodol o raddfa a manylion y materion a godwyd ac enw'r unigolyn dan sylw. Roeddwn yn ymwybodol o'r materion a oedd yn gyhoeddus (fel y nodwyd uchod, yr achos Wathan sy'n parhau a sylwadau Amanda Blanc) ond nid oeddwn yn gwybod am unrhyw honiadau manwl, heblaw am yr honiadau amhenodol a dienw a drafodwyd gan Tonia Antoniazzi AS gyda fi ac sydd yn gyhoeddus.

Mae'r tabl yn Atodiad A yn nodi'r wybodaeth y byddwch yn gofyn amdani, gan gynnwys sawl mater yn ymwneud â gemau a dull llywodraethu'r merched yn URC a oedd eisoes yn wybodaeth gyhoeddus. Mae'r Pwyllgor eisoes yn ymwybodol o'r cyfarfodydd a gefais gydag URC ers 23 Ionawr.

Er cyflawnder, anfonwyd dau e-bost ychwanegol gan Tonia Antoniazzi AS i'm cyfeiriad etholaethol ar yr un pwnc a oedd yn rhan o'n trafodaethau anffurfiol parhaus ar y pryd.

Dylai'r Pwyllgor nodi, ochr yn ochr â'r cyfarfodydd ffurfiol hyn, fod trafodaethau anffurfiol eraill wedi'u cynnal rhwng URC a minnau / swyddogion wrth fynychu digwyddiadau (e.e.

Cwpan y Byd Merched yn Seland Newydd) am ddatblygiad gêm y merched, buddsoddiad yn ei datblygiad, polisi trawsryweddol, a llywodraethu (cadeirydd annibynnol, cyfansoddiad y Bwrdd etc).

Dylai'r Pwyllgor nodi hefyd, yn ystod y cyfnod yr oedd y materion hyn yn gyhoeddus:

- Dim ond un cyfathrebiad ffurfiol cefais ar y mater oddi wrth Tonia Antoniazzi AS ym mis Mai 2022.
- Nid oedd unrhyw gwestiynau llafar, cwestiynau ysgrifenedig na gohebiaeth ar y materion wedi'u cyflwyno imi gan unrhyw Aelodau o'r Senedd.
- Ni ofynnwyd imi wneud unrhyw ddatganiad ar y materion gan unrhyw Aelod o'r Senedd yn ystod Cwestiynau Busnes.
- Ni chyflwynwyd unrhyw gwestiynau llafar ar y materion ar gyfer y Prif Weinidog.
- Ni ysgrifennodd unrhyw ASau (heblaw'r un oddi wrth Tonia Antoniazzi) ataf ynghylch y materion.
- Ni ysgrifennodd clybiau rygbi, rhanbarthau rygbi nac aelodau'r cyhoedd ataf ynghylch y materion.
- Ni ofynnwyd unrhyw gwestiynau i mi nac URC gan Bwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol y Senedd, nac ychwaith, hyd y gwn i, fod unrhyw drafodaethau wedi'u cynnal yng nghyfarfodydd y Pwyllgor ynglŷn â'r holl faterion a oedd yn gyhoeddus cyn rhaglen BBC Investigates ar 23 Ionawr 2023.

Byddem yn croesawu copïau o'r ohebiaeth a gawsoch gan Tonia Antoniazzi AS mewn perthynas â'r mater hwn, ac unrhyw ymateb ffurfiol a anfonwyd. A allech hefyd amlinellu pa gyngor a roddwyd ichi gan swyddogion pan gawsoch yr ohebiaeth hon?

Mae copi o'r e-bost a gefais gan Tonia Antoniazzi AS ynghlwm fel Atodiad B i'r llythyr hwn, ynghyd â'm hymateb.

Roedd y cyngor gan fy swyddogion yn nodi'r pwyntiau allweddol yn yr e-bost, a oedd yn bryderon am ddiwylliant o rywiaeth o fewn y sefydliad a strwythurau llywodraethu hynafiaethol oedd yn atal atebolrwydd y Corff Anllywodraethol. Roedd y cyngor hefyd yn nodi nad oedd unrhyw honiadau penodol wedi'u gwneud yn yr ohebiaeth, a bod achos o wahaniaethu ar sail rhyw yn parhau drwy dribiwnlys cyflogaeth oedd fod i'w gynnal yn hydref 2022.

Yn olaf, fel bod cofnod, hoffwn ychwanegu eglurhad i un o'm hatebion a roddwyd yn y sesiwn dystiolaeth. Ar ôl adolygu'r trawsgrifiad, sylweddolaf nad oeddwn wedi ateb y cwestiwn a ofynnwyd gennych yn llawn.

Ym mharagraff 274, gofynnodd "a allech gadarnhau Weinidog, a gawsoch unrhyw gysylltiad ag Amanda Blanc cyn iddi ymddiswyddo ynghylch y materion hyn?" Yn y paragraff dilynol, atebais "Na".

Roedd yn gywir dweud nad oeddwn yn siarad ag Amanda Blanc am unrhyw un o'r materion hyn, ond er mwyn bod yn gyflawn, hoffwn ychwanegu eglurhad pellach. Yn dilyn sgwrs gyda Tonia Antoniazzi AS, gwnes i geisio siarad â Ms Blanc yn Ebrill 2022, ond methais â'i chyrraedd. Gadewais neges yn egluro cyfyngiadau unrhyw drafodaeth gyda hi oni bai bod ei chysylltiad yn cael ei wneud yn ffurfiol. Ymatebodd gyda neges i gynghori nad oedd am fanteisio ar y cynnig o sgwrs. Ni chefais unrhyw gysylltiad pellach â hi.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Dawn Bowden', written in a cursive style.

Dawn Bowden AS/MS

Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip
Deputy Minister for Arts and Sport, and Chief Whip

Dyddiad	MATER
25/11/2021	Cyhoeddodd Amanda Blanc ei phenderfyniad i ymddiswyddo o fwrdd URC, ac fel cadeirydd y Bwrdd Rygbi Proffesiynol. Ni roddwyd unrhyw resymau dros ei hymddiswyddiad.
16/12/2021	Cwrddais â chyn-Brif Weithredwr URC, Cyfarwyddwr Cymunedol URC, Cyfarwyddwr Perfformiad URC a chapten Tîm Cenedlaethol y Menywod i drafod rygbi merched yng Nghymru, yr adroddiad ar brofiad diwrnod gêm yn dilyn Gemau Rhyngwladol Hydref 2021 a'r benthyciad CLBILS.
02/02/2022	Cwrddais â chyn-Brif Weithredwr URC i drafod y profiad diwrnod gêm cyn Pencampwriaeth y Chwe Gwlad 2022, y benthyciad CLBILS arfaethedig a materion teithio yn ymwneud â gemau yn Ne Affrica.
03/03/2022	Cododd Tonia Antoniazzi AS adroddiad URC ar gêm y merched yn ystod dadl Gŵyl Dewi yn Nhŷ'r Cyffredin, a galwodd iddo gael ei gyhoeddi.
24/03/2022	Cyhoeddodd y Daily Mail erthygl yn cyfeirio at honiadau o rywiaeth a chasineb at fenywod, ac at Dribiwnlys Cyflogaeth sy'n parhau. Caiff y stori ei chodi y diwrnod canlynol gan y Western Mail. https://www.dailymail.co.uk/sport/sportsnews/article-10645119/Welsh-Rugby-Union-turmoil-rape-joke-Hitler-jibe-amid-claims-misogyny-sexism.html
29/03/2022	Cwrddais â Tonia Antoniazzi i drafod ystod o faterion yn ymwneud â'r benthyciad yr oeddem wedi cytuno arno ag URC, y cynnydd yng ngêm/adroddiad y merched a'r gwelliannau sydd eu hangen o hyd a'r canllawiau trawsryweddol a gyhoeddwyd yn ddiweddar gan y cynghorau chwaraeon ledled y DU a'r materion posibl a wynebodd rygbi yn sgil hynny.
30/03/2022	Cwrddais â chyn-Brif Weithredwr URC i drafod benthyciad CLBILS, gêm/adroddiad y merched, yr ymgynghoriad ar rygbi cymysg ac adolygiad o'r profiad diwrnod gêm yn dilyn casgliad Pencampwriaeth y Chwe Gwlad 2022.
17/04/2022	Fe wnaeth cyn-Brif Weithredwr URC ymateb i'r honiadau gafodd eu codi yn erthygl y Daily Mail. https://www.bbc.co.uk/sport/rugby-union/61126215
29/04/2022	Cafodd fy swyddog gopi papur o'r adroddiad ar gêm y merched am tua 20 munud wrth fynychu cyfarfod gyda'r cyn-Brif Weithredwr yn Stadiwm Principality. Gan gydnabod nad oedd digon o amser i ddarllen yr adroddiad yn llawn, ei grynodedd o'r adroddiad oedd bod prif ffocws yr adroddiad a'i argymhellion ar y rheolwyr ac ochr chwarae rygbi merched ac nad oedd yn ymwneud â materion diwylliannol mwy cyffredinol yn URC.

09/05/2022	Cefais ohebiaeth ffurfiol gan Tonia Antoniazzi AS, a fynegodd yn gyffredinol, ei phryderon am achosion hirsefydlog o rywiaeth a chasineb at fenywod yn URC, a model llywodraethu sydd wedi dyddio a oedd yn llesteirio atebolrwydd. Cafodd dau e-bost oedd yn codi'r un mater eu hanfon at fy nghyfeiriad etholaethol ac ni ymatebwyd iddynt gan fy mod yn ymateb yn llawn i'r ohebiaeth ffurfiol.
28/05/2022	Ymatebais i Tonia Antoniazzi AS drwy lythyr yn rhoi gwybod iddi nad oeddwn wedi derbyn manylion penodol am unrhyw achosion ac y dylai unrhyw unigolyn neu grwpiau sy'n dymuno codi cwynion neu bryderon ddilyn prosesau cwyno neu chwythu chwiban y sefydliad yn y lle cyntaf, cyn penderfynu a ddylid uwchgyfeirio materion ymhellach ai peidio.
15/06/2022	Ehangodd Amanda Blanc ar ei phenderfyniad i ymddiswyddo o fwrdd URC ac fel Cadeirydd y Bwrdd Rygbi Proffesiynol, gan ddweud nad oedd neb yn gwrandao arni a bod angen moderneiddio dull llywodraethu URC.
13/12/2022	Dywed y BBC fod URC a chyn-reolwr cyffredinol rygbi menywod, Charlotte Wathan, wedi dod i "benderfyniad cyfeillgar" ynglŷn â honiadau o wahaniaethu rhywiol, gan arwain at dynnu'r achos tribiwnlys cyflogaeth yn ôl.
11/01/2023	Cwrddais â cyn-Brif Weithredwr a Chadeirydd URC a etholwyd yn ddiweddar am drafodaeth eang ar faterion megis y dull llywodraethu a'r adolygiad, cyllid, profiad diwrnod gêm, polisi trawsryweddol URC, model buddsoddi Chwaraeon Cymru, buddsoddi mewn rygbi merched, ac ailbrisiad Ardrethi Busnes.

Llythyr oddi wrth Tonia Antoniazzi AS

DB0027722_Incomin
g_0.msg

Ymateb i Lythyr Tonia Antoniazzi AS

DB0027722_Outgoin
g_0.pdf